

Nieuwsbrief van de Vrienden | September 2025

Terugblik

Music in the Cloud, Luc Rombouts over vijf eeuwen beiaardgeschiedenis

Op 3 mei van dit jaar hield Luc Rombouts, docent aan de Mechelse Koninklijke Beiaardschool, een boeiende lezing over de geschiedenis van de beiaard. Daaraan vooraf ging in het kader van het evenement 'Meiklokjes' een concert gegeven door leerlingen van de school op de beiaard van het Hof van Busleyden. Uitgevoerd werd Sergei Prokofievs *Peter en de wolf*, gevolgd door bekende melodieën uit Disneyfilms.

Beiaarden zijn in grote aantallen verdeeld over heel Nederland en België te vinden. Daar werden ze in de zestiende eeuw op grote schaal geïntroduceerd. De geschiedenis van de beiaard gaat evenwel nog verder terug. In middeleeuwse geschriften wordt regelmatig naar klokken verwezen. Klokken gaven het ritme van de dag aan maar waarschuwden ook voor calamiteiten. Aan de wijze waarop ze werden geluid kon men horen wat er aan de hand was. Zo is in de Antwerpse kathedraal op de Carolus-klok de tekst "Haer geluyt hoert men in elcke syde, sy clept van brande, sy luyt ten stryde" aangebracht. Door Victor Hugo is de klokkenluider van de Notre Dame beroemd geworden. Sinds 2014 is de beiaardcultuur door Unesco erkend als werelderfgoed.

Luc schetste hoe de techniek van het bespelen van meerdere klokken zich vanaf de middeleeuwen ontwikkelde zodat zij door één persoon bediend konden worden. Het gebruik van een klavier waarmee de klokken met behulp van hamers tot klinken werden gebracht, betekende een grote doorbraak voor de totstandkoming van beiaarden die meestal iets minder dan vijftig klokken tellen. Het automatisch laten

klinken van een beiaard wordt tot stand gebracht door het instrument via een speeltrommel te koppelen aan het mechanisme dat de luidklokken beregelt. Ook werd de klank van de klokken steeds beter op elkaar afgestemd. Daarbij speelden de uit Frankrijk afkomstige gebroeders Hemony in de zeventiende eeuw een grote rol.

Tegen het eind van de negentiende eeuw was de beiaard enigszins in vergetelheid geraakt. Maar mede door de Mechelaar Jef Denyn werd het instrument een nieuw leven ingeblazen. Na de Eerste Wereldoorlog werden verschillende beiaarden buiten Europa gebouwd, o.a. in de Verenigde Staten en Australië. Deze herinnerden aan de vele slachtoffers uit die landen die tijdens de jaren 1914-1918 op Vlaamse velden waren gesneuveld.

Luc wist de aanwezigen ruim een uur te boeien met tal van details over de geschiedenis van de beiaard en het gebruik ervan over de hele wereld. In die geschiedenis heeft Mechelen altijd een vooraanstaande plaats ingenomen, niet alleen met de zestiende-eeuwse bronsgieterijen maar ook met de Beiaardschool, die in 1922 bij Jef Denyns 35-jarig jubileum als Mechels beiaardier werd opgericht.

Wim Hüsken